

Voorstel aan de raad

Nummer: 26.296

Portefeuille: S. Kruis
Programma: 2 Verkeer, vervoer en waterstaat
Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Onderwerp: Beleidsplan Openbare Verlichting voor de periode 2026-2035

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het beleidsplan Openbare Verlichting voor de periode 2026-2035 (bijlage 1)
2. De volgende kaderstellende doelstellingen voor de OVL, zoals opgenomen in het Beleidsplan Openbare Verlichting voor de periode 2026-2035 (bijlage 1) vast te stellen:
 - a. De OVL draagt bij aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare openbare ruimte waarbij rekening wordt gehouden met aanwezige flora en fauna;
 - b. Het energieverbruik van de OVL verder reduceren;
 - c. De OVL wordt goed beheerd en op een maatschappelijk verantwoorde wijze onderhouden;
 - d. Voor de OVL wordt gebruik gemaakt van duurzame materialen.
3. In de komende planperiode onderzoek te doen naar
 - a. Verlengen levensduur lichtmasten
 - b. Aanpassen schakeltijden
 - c. Bevorderen donkerte
 - d. Doortiknetten/ Doorlusnet/ Gemeentelijk eigen net

Urgentie Raad

Geen urgentie: Er is geen datum waarvoor dit besloten moet zijn door de raad. Voorstel kan in reguliere procedure.

Voorgaande besluitvorming

-

Inleiding

De gemeente heeft een gevarieerde openbare ruimte. Een deel van deze openbare ruimte is voorzien van openbare verlichting (OVL), op locaties waar het een bijdrage levert aan de verkeersveiligheid, sociale veiligheid en/of leefbaarheid. De gemeente is als beheerder van de openbare ruimte ook verantwoordelijk voor de instandhouding van de openbare verlichting.

Argumenten

1. Kennis te nemen van het beleidsplan Openbare Verlichting voor de periode 2026-2035 (bijlage 1)

2. De volgende kaderstellende doelstellingen voor de OVL, zoals opgenomen in het Beleidsplan Openbare Verlichting voor de periode 2026-2035 (bijlage 1) vast te stellen:

a. De OVL draagt bij aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare openbare ruimte zonder een nadelig effect te hebben op de aanwezige flora en fauna;

- De gemeente volgt geldende wet- en regelgeving en relevante normen en richtlijnen voor ontwerp en instandhouding van de OVL;
- OVL wordt binnen dit beleid uitsluitend toegepast wanneer het reëel bijdraagt aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare openbare ruimte en niet wanneer het alleen visueel comfort creëert voor de gebruiker, zonder dat de onderliggende omstandigheden, zoals sociale controle, op orde zijn.
- Indien de OVL een nadelig effect heeft op aanwezige flora en fauna zal er gekeken worden naar maatwerkoplossingen om de effecten op de flora en fauna weg te nemen of tot een aanvaardbaar minimum te beperken.

b. Het energieverbruik van de OVL verder reduceren

- Bij het bereiken van het vervangingstermijn vervangt de gemeente armaturen met retrofit LED door volwaardige LED-armaturen met dimmogelijkheid. Volwaardige LED-armaturen worden op termijn vervangen door energiezuinigere armaturen.
- Bevorderen donkerte. OVL wordt binnen dit beleid uitsluitend toegepast wanneer het reëel bijdraagt aan een sociaal veilige, verkeersveilige en leefbare openbare ruimte. Dit houdt in "pas verlichten als...". Hierdoor zal er op sommige locaties geen OVL aangebracht worden of waar mogelijk worden gereduceerd of verwijderd.

c. De OVL wordt beheerd en op een maatschappelijk verantwoorde wijze onderhouden

- De beeldkwaliteit voldoet aan het geldende gemeentelijk kwaliteitsplan;
- De gemeente voert periodiek en systematisch inspecties en onderhoud uit en hanteert een systeem van planmatig beheer voor dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen.
- De gemeente besteedt het onderhoud van de OVL periodiek openbaar aan en werkt uitsluitend met een gecertificeerde aannemer volgens een onderhoudscontract

d. Voor de OVL wordt gebruik gemaakt van duurzame materialen

- De gemeente vervangt LED-armaturen bij het bereiken van de vervangingstermijn uitsluitend voor energiezuinige armaturen met een hoge mate van recyclebaarheid en die eventueel refurbished kunnen worden.
- De gemeente vervang lichtmasten bij het bereiken van de vervangingstermijn uitsluitend door lichtmasten met een hoge mate van recyclebaarheid en die eventueel refurbished kunnen worden.
- In het technische handboek OVL worden de materiaalkeuzes vastgelegd.

3. In de komende planperiode onderzoek te doen naar

a. Verlengen levensduur lichtmasten

De technisch berekende levensduur van lichtmasten is doorgaans gesteld op 40 jaar. In de praktijk blijkt dat de meeste lichtmasten na 40 jaar (visueel) nog in prima staat lijken.

De gemeente wil een methode opzetten om de levensduur/gebruiksduur van lichtmasten op een verantwoorde manier te verlengen. En daarmee bij te dragen aan het duurzaam beheren van het areaal.

Voor deze onderzoekopgave wordt in de periode 2026-2027 een onderzoeksbudget van €25.000 geraamd.

b. Aanpassen schakeltijden

De gemeente wil onderzoeken op welke manier zij invloed op de schakeltijden wil uitoefenen, zonder dat gebruikers van de openbare ruimte hinder ondervinden van de overgang van daglicht naar kunstlicht.

Het aanpassen van schakeltijden kan bijdragen aan het reduceren van energieverbruik. Door jaarlijks branduren te besparen wordt de levensduur van armaturen verlengd. Beiden hebben een duurzaam effect op het beheren van de OVL.

Voor deze onderzoekopgave wordt in de periode 2027-2028 een onderzoeksbudget van €15.000 geraamd.

c. Bevorderen donkerte

De gemeente Lelystad ziet donkerte als een waarde voor de openbare ruimte. Donkerte betekent voor de gemeente het verminderen van verlichting en lichtvervuiling, hetgeen zorgt voor (herstel van) de natuurlijke duisternis en draagt bij aan de gemeentelijke ambitie "Hoofdstad van de Nieuwe Natuur".

De gemeente hanteert bij groot onderhoud en nieuwe aanleg het uitgangspunt "pas verlichten als...". Eerst moeten alternatieven voor het aanbrengen van OVL beoordeeld worden. Welke impact heeft het toepassen van alternatieven op de aspecten verkeersveiligheid, sociale veiligheid (inclusief schijnveiligheid) en leefbaarheid van de openbare ruimte. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstelling duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord onderhoud.

De gemeente wil voor deze uitbreidingswijken én voor bestaande OVL binnen de gemeente onderzoeken welke mogelijkheden het heeft om donkerte te bevorderen.

Saneren van OVL en het verminderen van het verlichtingsniveau draagt bij aan de duurzaamheidsdoelstelling, zonder het maatschappelijk verantwoord onderhouden uit het oog te verliezen.

Voor deze onderzoekopgave wordt in de periode 2027-2028 een onderzoeksbudget van €25.000 geraamd

d. Doortiknetten/ Doorlusnet/ Gemeentelijk eigen net

Bij de doortik-/doorlusnetten heeft de gemeente lichtmasten aangesloten achter de aansluitvoorziening in een lichtmast. Het stuk voedingskabel achter de aansluitvoorziening naar de volgende lichtmast is een gemeentelijk eigen net. Dit deel van het net voldoet niet aan de kwaliteitseisen van de gemeente (o.a. aarding en dimensionering van grondkabels).

Deze onderzoekopgave geeft inzicht in mogelijke en noodzakelijke verbeteringen in bestaande netwerken, welke bijdragen aan het verbeteren van beheer.

Voor deze onderzoekopgave wordt in de periode 2026-2028 een onderzoeksbudget van €50.000 geraamd.

Kanttelingen

Het bevorderen van donkerte leidt mogelijk tot discussies. De richtlijnen adviseren soms juist om minder of geen verlichting aan te brengen om lichthinder of het veroorzaken van schijnveiligheid of negatieve invloed op flora en fauna te voorkomen. Dit kan strijdig zijn met wat bewoners of gebruikers wenselijk vinden. Uitleg over de gemaakte keuzes in het voortraject of bij het beantwoorden van vragen naderhand kan het verschil in inzicht grotendeels wegnemen.

Financiën

Voor vervangingen wordt niet gespaard in de GO Voorziening.

Investerings voor vervanging zullen als onderdeel van de P&C cyclus, conform de regelgeving van het BBV, voor besluitvorming worden voorgelegd aan de raad en worden gerealiseerd vanuit een investeringskrediet en in de begroting worden verwerkt als kapitaallast.

De onderzoeksopgaven worden, omdat het resultaat een positief effect op de onderhoudskosten zal hebben gedekt vanuit de voorziening Bovengronds.

Vervolg

De onderzoeksopgaven worden opgenomen in het IGOR; vanaf 2027.

De raad wordt geïnformeerd over de resultaten van de onderzoeksopgaven middels een informatienota.

Het beleidsplan Openbare Verlichting wordt gepubliceerd in het Digitaal Gemeenteblad.

Bijlagen

1. Beleidsplan Openbare Verlichting voor de periode 2026-2035
2. Beheerplan Openbare Verlichting 2026

Lelystad 12 mei 2026,

Het college van de gemeente Lelystad,

de gemeentesecretaris,
C.J.M. Swart

**Dit voorstel is digitaal vastgesteld en ondertekend*